

Брюксел, 11.4.2024 г.
COM(2024) 162 final

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**относно междинната оценка на стратегията на ЕС за младежта за периода
2019—2027 г.**

{SWD(2024) 90 final}

1. ВЪВЕДЕНИЕ	2
2. ИЗПЪЛНЕНИЕ	3
3. ОСНОВНИ КОНСТАТАЦИИ ОТ ОЦЕНКАТА	4
3.1. Ефективност, ефикасност и съгласуваност — до каква степен стратегията на ЕС за младежта е успешна?	5
3.2. Добавена стойност от ЕС — как стратегията на ЕС за младежта е допринесла досега и за кого?.....	11
3.3. Целесъобразност — целесъобразна ли е все още стратегията на ЕС за младежта?	12
4. ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ИЗВЛЕЧЕНИ ПОУКИ	12
4.1 Общи заключения и извлечени поуки.....	12
4.2 Участие на младите хора и интегриране на въпросите, свързани с младежта	13
4.3 Спомагателни инструменти.....	17
4.4 Възможност за опростяване.....	18
4.5 Пътят напред.....	18

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Стратегията на ЕС за младежта за периода 2019—2027 г. („СЕСМ“) е рамката за сътрудничество в ЕС по въпросите на младежта въз основа на Резолюция на Съвета от 18 декември 2018 г.¹ СЕСМ насърчава участието на младежите в демократичния живот в съответствие с член 165 от ДФЕС, подпомага социалното и гражданското участие и има за цел да гарантира, че всички млади хора разполагат с необходимите средства, за да участват в обществения живот.

Общи цели на стратегията на ЕС за младежта за периода 2019—2027 г.

- да се дава възможност на младите хора да бъдат архитекти на собствения си живот, да се подпомага тяхното личностно развитие и постигане на автономност, да им се позволи да изграждат своята устойчивост и да се подсиgurяват с умения за живота, за да се справят с променящия се свят;
- да се насърчават младите хора и да им се предоставят необходимите средства да бъдат активни граждани, носители на солидарност и положителна промяна, вдъхновявани от ценностите на ЕС и европейската идентичност;
- да се подобряват решенията в областта на политиката по отношение на тяхното въздействие върху младите хора във всички сектори (по-специално заетостта, образованието, здравеопазването и социалното приобщаване);

СЕСМ ангажира, свързва и овластява младите хора и насърчава участието и интегрирането на въпросите, свързани с младежта, в различни области на политиката. С нея се насърчава разработването на политики за младежта при полезно взаимодействие с други политики, насочени към младите хора (например образование и обучение, заетост, здравеопазване, култура и околна среда), за да се подпомогне постигането на **11-те европейски цели за младежта**².

Европейската комисия извърши **междинна оценка** на СЕСМ, както е предвидено в резолюцията на Съвета, подкрепена от външно проучване (проведено в периода февруари—декември 2023 г.) и консултации. Оценени бяха ефективността, ефикасността, целесъобразността, съгласуваността и добавената стойност на СЕСМ в средата на периода. Междуправителствена група от службите на Комисията наблюдаваше оценката.

Оценката потвърди, че стратегията на ЕС за младежта продължава да е целесъобразна като стратегическа рамка за сътрудничество по въпросите на младежта. В нея също така бяха определени някои области, в които е необходимо подобрене, включително да се ускори още повече интегрирането на въпросите, свързани с младежта, във всички области на политиката за постигане на по-дългосрочните общи цели, като наред с това да се продължи укрепването на

¹ Резолюция на Съвета на Европейския съюз и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно рамка за европейско сътрудничество по въпросите на младежта: стратегия на Европейския съюз за младежта за периода 2019—2027 г.

² Европейски цели за младежта | Европейски младежки портал (europa.eu)

приобщаващото участие на младите хора, да се подобри комуникацията и да се намали докладването от страна на държавите членки. В настоящия доклад са представени **основните констатации от оценката и се предлагат пътища за развитие**. Придружаващият работен документ на службите на Комисията съдържа подробна информация за констатациите, консултациите и метода.

Оценката **допълва Съобщението относно Европейската година на младежта (2022 г.)**³. И двете имат за цел да **подкрепят всички последващи действия от страна на Съвета**, включително евентуален междинен преглед и работния план за СЕСМ за периода 2025—2027 г., както и да се започнат обсъждания относно следващата СЕСМ след 2027 г.

2. ИЗПЪЛНЕНИЕ

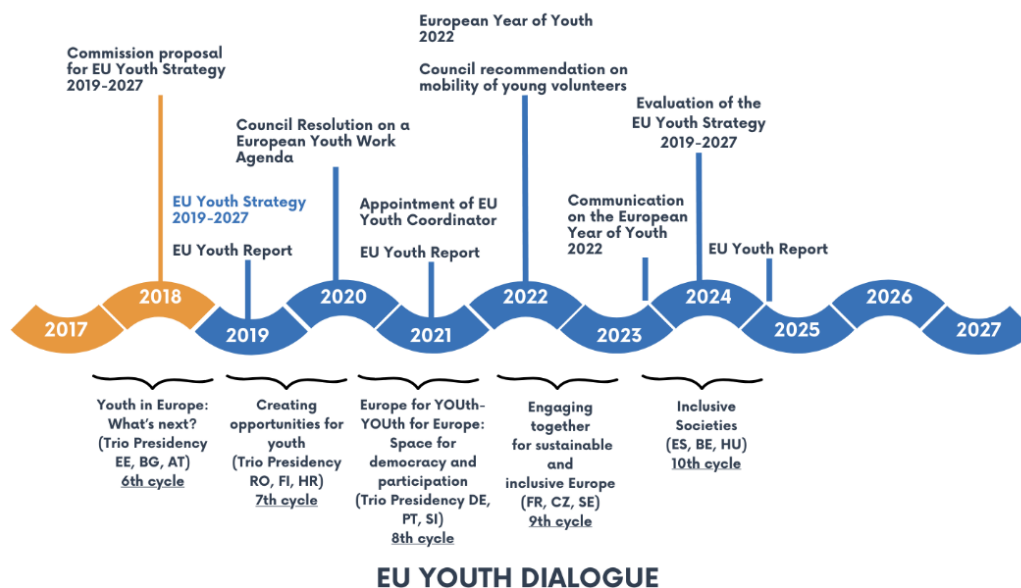
В СЕСМ, като **стратегическа рамка за политическо сътрудничество** между държавите — членки на ЕС, и Комисията, се разчита на **отворения метод на координация** и на ангажимента на всички заинтересовани страни да действат за постигане на общи цели и да създават въздействия на различни равнища.

СЕСМ се изпълнява в рамките на **тригодишни работни цикли**, след края на всеки един от които Комисията представя постигнатия напредък в **тригодишен Доклад за младежта в ЕС**. Приоритетите се определят от Съвета заедно с Комисията в **работните планове за СЕСМ**, които обхващат две тройка председателства на Съвета. Основният тематичен приоритет за периода 2019—2021 г. беше „Създаване на възможности за младите хора“, а за периода 2022—2024 г. — „Да работим заедно за устойчива и приобщаваща Европа“⁴.

³ [Съобщение на Комисията относно Европейската година на младежта \(2022 г.\)](#)

⁴ [Резолюция на Съвета на Европейския съюз и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно прегледа на работния план за стратегията на ЕС за младежта за периода 2022—2024 г. \(2023/C 185/05\)](#)

EU YOUTH STRATEGY

Disclaimer: The infographic showcases only the main milestones.

Фигура 1. Времева линия на стратегията на ЕС за младежта за периода 2019—2027 г.

Изпълнението на СЕСМ се подпомага от **инструменти**, които се финансират от програмата „Еразъм+“ и Европейския корпус за солидарност (например диалога по въпросите на младежта в ЕС, Европейския младежки портал и Европейската програма за младежката работа⁵).

През **Европейската година на младежта (2022 г.)** се ускори работата по целите и инструментите на стратегията на ЕС за младежта чрез активизирането ѝ и извършената информационна дейност⁶. Новите възможности за ангажиране на младите хора включваха диалози по политиката с членове на Европейската комисия и гражданските панели, създадени по време на Конференцията за бъдещето на Европа.

3. ОСНОВНИ КОНСТАТАЦИИ ОТ ОЦЕНКАТА

В съответствие с **насоките на Комисията за по-добро регулиране**⁷ оценката се основава на данни, предоставени от външно проучване⁸. Обхванатият период е 2019—2022 г. и част от 2023 г. Резултатите показват **обща положителна оценка** по всички критерии за оценяване и се подкрепя продължаването на изпълнението на СЕСМ.

⁵ Стратегия на ЕС за младежта | Европейски младежки портал (europa.eu)

⁶ Стр. 3 от Съобщението на Комисията относно Европейската година на младежта (2022 г.) (europa.eu)

⁷ https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation-why-and-how/better-regulation-guidelines-and-toolbox_bg

⁸ Проучване в подкрепа на междинната оценка на стратегията на ЕС за младежта за периода 2019—2027 г.

3.1.Ефективност, ефикасност и съгласуваност — до каква степен стратегията на ЕС за младежта е успешна?

Ефективност

В оценката се установява, че СЕСМ е **ефективна рамка за стратегическо сътрудничество**, която привлича вниманието към младежта при изготвянето на политиките на равнището на ЕС и привеждането им в съответствие с програмите на ЕС, оказва положително влияние върху политиките за младежта в държавите — членки на ЕС, подобрява работата на младежките организации и носи преки ползи за младите хора чрез инструментите на СЕСМ. Тя допринася за насърчаване на участието и солидарността на младите хора, както и за тяхното овластяване и активно гражданство. Основните констатации, свързани с ключови инструменти, са открити по-долу:

- **Диалогът по въпросите на младежта в ЕС (ДМЕС)**⁹ е най-мощният инструмент за участие на равнището на ЕС за включване на младите хора в изготвянето на политики. Други действия за участие (като диалози по политиката с членове на Европейската комисия, платформата на ЕС за участие на децата и Съветът за младежки проучвания за международни партньорства) също подчертават ролята на диалога между създателите на политики на ЕС и младежта.

ДМЕС улесни по-широкото популяризиране и по-голямото взаимодействие с младежта. В хода на оценката обаче са открити ограничени данни за пряко и систематично влияние на ДМЕС върху изготвянето на политиките на равнището на ЕС и на национално равнище, както и върху последващите действия. Заинтересованите страни невинаги са запознати с окончателните препоръки и последващите действия. Ролята на националните младежки съвети в ДМЕС също може да бъде изяснена.

Налице са възможности за:

- ✓ подобряване на механизмите за **предоставяне на препоръки в резултат на ДМЕС** на създателите на политики, както и за обмен на информация относно **последващите действия на равнището на ЕС и на национално равнище**;
- ✓ засилване на **процеса и обхвата на ДМЕС**, за да се включат труднодостъпните групи (например младежи в неравностойно положение и такива, които не работят, не учат и не се обучават, както и младежи от селските райони) и да се запази напредъкът, постигнат по отношение на малцинствата и младите хора с увреждания;
- ✓ **подпомагане на подготовката** на младите хора за ДМЕС и системно включване на **националните младежки съвети**;
- ✓ набелязване на **полезните взаимодействия между инициативите за участие** в демократичните процеси на всички равнища и подкрепа на

⁹ [Диалог по въпросите на младежта в ЕС | Европейски младежки портал \(europa.eu\)](#)

организациите на гражданското общество по отношение на ориентирането и популяризирането на възможностите.

- **Ролята на координатора на ЕС по въпросите на младежта** е да засилва междусекторното сътрудничество и знанията по въпросите на младежта в Комисията и да работи със заинтересованите страни за комуникация с младите хора. Длъжността беше създадена през юни 2021 г. и координаторът на ЕС по въпросите на младежта се превърна във **водеща фигура по отношение на подкрепата за интегрирането на въпросите, свързани с младежта**. Младежката мрежа от представители на младежта на Комисията, която беше обявена в Съобщението относно Европейската година на младежта, ще подкрепя координатора на ЕС по въпросите на младежта в тези усилия.

Налице са възможности за:

- ✓ надграждане на резултатите, постигнати от координатора на ЕС по въпросите на младежта, що се отнася до **по-активното ангажиране на заинтересованите страни, междуинституционалното участие и сътрудничеството по въпросите на младежта**. В оценката се установява, че **мандатът на координатора на ЕС по въпросите на младежта е обширен** и са нужни внимание и подкрепа, насочени към сътрудничеството и комуникацията с външните заинтересовани страни.
- **Програмата „Еразъм+“ и Европейският корпус за солидарност** продължават да бъдат основните и най-известните инструменти на СЕСМ.

В оценката се установява, че е налице **добро съответствие между целите на СЕСМ и програмите**, например по отношение на дейностите за участие на младите хора в „Еразъм+“, DiscoverEU и в подкрепата за младежката работа. Формалното образование и обучение в рамките на „Еразъм+“ също допринасят за ангажирането на младите хора и овластяването им. Европейският корпус за солидарност подпомага СЕСМ чрез доброволческа дейност. **Хоризонталните приоритети** на програмите (приобщаване и многообразие, околна среда и изменение на климата, цифрова трансформация, участие и гражданска ангажираност, **обучение и дейности за сътрудничество и центрове SALTO**¹⁰) подпомагат връзките.

Сред другите програми и схеми на ЕС, които са от полза за младите хора, са „Хоризонт Европа“, фондовете на кохезионната политика на ЕС (включително ЕСФ+, ЕФРР, Фондът за справедлив преход и Кохезионният фонд), Механизмът за възстановяване и устойчивост, програма „Цифрова Европа“, програма „Граждани, равенство, права и ценности“, програма „ЕС в подкрепа на здравето“, програма „Творческа Европа“ и Инструментът за техническа подкрепа.

Налице са възможности за:

- ✓ **запазване на връзките** между СЕСМ и „Еразъм+“ и Европейския корпус за солидарност; популяризиране на възможностите за младите хора; и по-нататъшно

¹⁰ Ресурсните центрове SALTO (Support for Advanced Learning and Training Opportunities — Подкрепа за усъвършенствани възможности за учене и обучение) предоставят експертен опит и услуги на националните агенции на „Еразъм+“ и Европейския корпус за солидарност

проучване на полезните взаимодействия с други национални програми/фондове, както и такива на равнището на ЕС.

- **Европейският младежки портал** е един от **първите 10 най-посещавани уебсайтове на europa.eu** и добре познат канал за възможности и инициативи сред младите хора и заинтересованите страни. Националните агенции, мрежата Eurodesk и организациите на гражданското общество също предоставят информация и подкрепа на младите хора.

Европейската година на младежта съживи Европейския младежки портал с неговата карта на дейностите и нови инструменти, с които младите хора могат да изразят мнението си. Благодарение на тези нововъведения порталът вече предоставя на младите хора платформа за участие.

Налице са възможности за:

- ✓ **по-нататъшно развиване на Европейския младежки портал** с лесно за ползване съдържание за целевите групи в съответствие с развитието на политиката.

- **Европейската програма за младежката работа (ЕПМР)**¹¹ допълва СЕСМ, като укрепва основата на политиката за **качествена младежка работа**. **Партньорството между ЕС и Съвета на Европа в областта на младежта**¹² подкрепя ЕПМР със знания и данни, по-специално чрез ръководна група¹³. **Програмите на ЕС в областта на младежта** също подпомагат младежката работа и **Youthpass**¹⁴ и допринасят за признаването на младежката работа.

Налице са възможности за:

- ✓ **дейности за взаимно обучение** по ЕПМР в рамките на **съвместните усилия** между Комисията, партньорството между ЕС и Съвета на Европа в областта на младежта, държавите членки и заинтересованите страни, тъй като държавите членки се намират на различни етапи от развитието на младежката работа.

- **Образователната мобилност** е от ключово значение за ангажираността, свързаността и овластяването на младите хора, както и за прилагането на европейското пространство за образование. **Препоръката на Съвета от 2022 г. относно мобилността на младите доброволци**¹⁵ беше резултат от Европейската година на младежта и ще подпомогне доброволческата дейност на младите хора в рамките на Европейския корпус за солидарност и националните схеми. През ноември 2023 г. тя беше последвана от **предложение на Комисията за Препоръка на**

¹¹ [Резолюция на Съвета и представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно рамката за създаване на Европейска програма за младежката работа \(2020/C 415/01\)](#)

¹² [Относно партньорството между ЕС и Съвета на Европа в областта на младежта — Партньорство в областта на младежта \(coe.int\)](#)

¹³ [Ръководна група за Европейската програма за младежката работа — Партньорство в областта на младежта \(coe.int\)](#)

¹⁴ [Добре дошли в Youthpass – Youthpass](#)

¹⁵ [Препоръка на Съвета от 5 април 2022 г. относно мобилността на младите доброволци в Европейския съюз \(текст от значение за ЕИП\), 2022/C 157/01](#)

Съвета „Европа в движение“ — възможности за образователна мобилност за всички¹⁶.

Налице са възможности за:

- ✓ **дейности за взаимно обучение** в подкрепа на държавите членки и заинтересованите страни при изпълнението на препоръките по отношение на мобилността.
- **Интегрирането на въпросите, свързани с младежта, и участието на младите хора** се насърчават от СЕСМ в различните области на политиката на всички равнища, за да се гарантира, че въздействието върху младежта се отчита при разработването на политиките.

В хода на оценката бе установен **засилен акцент върху младежта в стратегиите и политиките на ЕС**. Съобщението на Комисията относно всеобхватен подход към психичното здраве е важен пример¹⁷. **Европейската година на младежта и координаторът на ЕС по въпросите на младежта** допринесоха за това засилено сътрудничество по въпросите на младежта.

На **национално равнище** въздействието на СЕСМ се изразява по-скоро в оказване на влияние върху програмите и практиките в областта на политиката, отколкото в стимулиране на разработването на нови национални стратегии. СЕСМ продължава да бъде **катализатор** за съгласуване и развитие на националните политики за младежта, като овластява заинтересованите страни по въпросите на младежта и повишава тяхната легитимност (включително в очите на създателите на политики от други сектори).

Оценката не обхваща използването на **инструменти за интегрирането на въпросите, свързани с младежта**, (например проверки във връзка с младежта и оценки на въздействието на ЕС от гледна точка на младежта). Създателите на национални политики в Белгия (фламандскоезичната общност), Германия, Франция и Австрия обаче отбелязаха положителния си опит с такива инструменти. В предстоящия аналитичен доклад на Комисията, който ще бъде публикуван през 2024 г., ще бъде представен преглед на подходите за интегриране на въпросите, свързани с младежта, в държавите членки. Това ще улесни обмена на добри практики и организирането на дейности за взаимно обучение сред проявяващите интерес държави членки.

През януари 2024 г. в **Съобщението на Комисията относно Европейската година на младежта (2022 г.)**¹⁸ бяха обявени действия, които да предоставят на младите хора по-голяма възможност да участват в решенията, които ги засягат, и да се задълбочи младежкото измерение в редица политики на ЕС. При разработването на политиките на ЕС Комисията ще използва пълния потенциал на интегрирането на

¹⁶Предложение за [Препоръка на Съвета](#) „Европа в движение“ — възможности за образователна мобилност за всички като част от пакета за [мобилност на талантите](#)

¹⁷ [Съобщение на Комисията от 7 юни 2023 г. относно всеобхватен подход към психичното здраве \(europa.eu\)](#)

¹⁸ [Съобщение на Комисията от 10 януари 2024 г. относно Европейската година на младежта \(2022 г.\) \(europa.eu\)](#)

въпросите, свързани с младежта, като част от рамката и инструментариума на Комисията за по-добро регулиране, което ще доведе до проверка във връзка с младежта. Това ще бъде допълнено от специфичните за младите хора инструменти в рамките на СЕСМ.

Налице са възможности за:

- ✓ осигуряване на **ефективно проследяване** на действията с цел засилване на младежкото измерение при изготвянето на политиките на ЕС и свързаните с тях полезни взаимодействия, както и за подкрепа на държавите членки, които желаят да възприемат подобни подходи при изготвянето на националните политики.
- **Планът за действие за младежта в областта на външната дейност на ЕС¹⁹**, който беше приет през октомври 2022 г. като резултат от Европейската година на младежта, **укрепи международното измерение** на СЕСМ. Той спомага за осъществяването на международните ангажименти на ЕС и за утвърждаването на ценностите на ЕС чрез засилване на участието на младите хора и овластяването им в политиките за външна дейност на Съюза.

Международното въздействие на СЕСМ се изразява и в натрупването на знания и изграждането на сътрудничество, партньорството между ЕС и Съвета на Европа в областта на младежта и положителното възприемане от страна на международни организации като УНИЦЕФ. Участието на държави извън ЕС в програмата „Еразъм+“ и Европейския корпус за солидарност подпомага международния обхват на стратегията.

Налице са възможности за:

- ✓ допълнително насърчаване на прилагането на Плана за действие за младежта в областта на външната дейност на ЕС.
- При **информирането във връзка със СЕСМ** бе постигнат успех по отношение на възможностите за финансиране. Заинтересованите страни възприемат положително СЕСМ, благодарение на високата степен на осведоменост и положителното мнение за програмата „Еразъм+“ и Европейския корпус за солидарност. Информирането е по-малко успешно по отношение на други дейности.

С оценката се установява, че липсват информационни продукти, **насочени към създателите на политики и организациите на гражданското общество**. Докладът за младежта в ЕС съдържа много информация за напредъка във връзка със СЕСМ, но честотата и форматът му могат да попречат на използването му от заинтересованите страни.

Младите хора ²⁰ предложиха да се положат още усилия за използването на подходящи стилове и канали за **информиране на младежите**.

¹⁹ [План за действие за младежта \(Съвместно съобщение на Комисията и върховния представител\)](#)

²⁰ Това наблюдение се основава на качествена информация, получена по време на фокус групи с млади хора като част от оценката.

Налице са възможности за:

- ✓ **по-добро информиране относно** диалога по въпросите на младежта в ЕС, дейностите за взаимно обучение, интегрирането на въпросите, свързани с младежта, и базата от знания;
 - ✓ разработване на информационни **продукти за създателите на политики и организациите на гражданското общество;**
 - ✓ **тестване** на информационни продукти с младежи.
- **Мониторингът и доказателствената база на СЕСМ** бяха подсилени чрез публикуването на актуализирано информационно табло на ЕС за младежта²¹ по време на Европейската година на младежта²². Данни за програмите се предоставят от информационните табла и годишните доклади на програмата „Еразъм+“ и Европейския корпус за солидарност, както и от националните агенции. На уебсайта Youth Wiki²³ се предоставят данни за националните политики, сравнителни карти и доклади. За Доклада за младежта в ЕС се използват основно тези източници на данни. Въпреки това не е лесно да се осигури общ и удобен достъп до данните за заинтересованите страни.

Налице са възможности за:

- ✓ подобряване на начина за преодоляване на **ограничения в наличността на данни за заинтересованите страни**, улесняване на използването на данните за мониторинг, комуникация и изготвяне на политики.

Ефикасност

СЕСМ е **ефективна по отношение на разходите** и икономически изгодна на равнището на ЕС. Неголемите разходи, свързани със СЕСМ, изглеждат пропорционални. Заинтересованите страни са съгласни, че ползите от нея надхвърлят разходите. СЕСМ не налага значителна административна тежест на публичните органи или други заинтересовани страни.

Налице са възможности за:

- ✓ допълнителни **подобрения** с цел опростяване на инструментите за планиране на бъдещите национални дейности (инструмент на Комисията за събиране на информация за националните политики за младежта) и намаляване на броя на докладите на държавите членки.

Съгласуваност

²¹ [EU Dashboard — Youth — Eurostat](https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&plugin=1) (Таблица с показатели във връзка с младежта — Младеж — Евростат) (europa.eu)

²² Окончателният доклад за 2021 г. за [Предложението за актуализирана таблица с показатели във връзка с младежта в ЕС](#)

²³ [Youthwiki:Europe's Encyclopedia of National Youth Policies](https://youthwiki.europa.eu/) (Европейска енциклопедия на националните политики за младежта) (europa.eu)

СЕСМ се изпълнява при **полезно взаимодействие с много политики на ЕС** чрез споделени приоритети, цели и ценности²⁴. Един пример за това е **полезното взаимодействие между участието на младежите и участието на децата**²⁵. Чрез платформата на ЕС за участие на децата²⁶ последните се включват в процеса на вземане на решения в ЕС, като се подкрепя активното им участие в демократичния живот, с което се допринася за участието на младите хора и активното гражданство в СЕСМ. Пакетът в областта на гражданството²⁷ подкрепя демократичното участие на младите граждани. Пакетът от мерки за защита на демокрацията²⁸ подчертава значението на участието на младите хора и децата в демократичния живот, подкрепя младите гласоподаватели и се позовава на най-добрите практики, включително диалога по въпросите на младежта в ЕС²⁹. Участието на младите хора е стълб на европейската стратегия за по-добър интернет за децата (VIK+)³⁰. Друг пример е полезното взаимодействие с демографските политики, които дават приоритет на равенството между половете, недискриминацията и справедливостта между поколенията³¹.

СЕСМ е **съгласувана с международните задължения**, като отразява някои от целите за устойчиво развитие на ООН, но има възможност за предоставяне на информация по отношение на връзките.

Налице са възможности за:

- ✓ **извеждане на преден план на полезните взаимодействия между СЕСМ и свързаните с нея области**, по-специално тези, на които е наблегнато в Съобщението относно Европейската година на младежта (здраве и благосъстояние, околна среда и изменение на климата, образование и обучение, международно сътрудничество и европейски ценности, заетост и приобщаване).

3.2 Добавена стойност от ЕС — как стратегията на ЕС за младежта е допринесла досега и за кого?

СЕСМ осигурява добавена стойност, която надхвърля това, което държавите членки биха могли да постигнат сами, като:

- улеснява споделянето на знания и обмяна на опит;
- играе ролята на пример и катализатор за разработването на национални и международни политики;
- създава колективна отговорност за справяне с предизвикателствата пред младежта на равнището на ЕС;

²⁴ Например с Плана за действие на ЕС за борба с разизма за периода 2020—2025 г. и Стратегията за равнопоставеност на ЛГБТИК за периода 2020—2025 г.

²⁵ [Съобщение на Комисията относно стратегията на ЕС за правата на детето, COM\(2021\) 142 final](#)

²⁶ [Платформа на ЕС за участие на децата | Европейски съюз \(europa.eu\)](#)

²⁷ [Пакет в областта на гражданството — Европейска комисия \(europa.eu\)](#)

²⁸ [Защита на демокрацията — Европейска комисия \(europa.eu\)](#)

²⁹ [Препоръка на Комисията относно насърчаване на ангажираността и ефективното участие на гражданите и организациите на гражданското общество в процесите на създаване на обществени политики](#)

³⁰ [Съобщение на Комисията до Съвета, Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Цифрово десетилетие за децата и младежите: новата европейска стратегия за по-добър интернет за децата \(VIK+\)“](#)

³¹ [Съобщение „Демографските промени в Европа: инструментариум за действие“](#)

- повишава разбирането за младежта като сложна група, която изисква цялостни подходи.

Преустановяването на изпълнението на СЕСМ би имало негативни последици, като например намаляване на значимостта на въпросите, свързани с младежта, за лицата, отговорни за вземането на решения, ограничаване на междусекторното сътрудничество на равнището на ЕС и забавяне на напредъка в областта на развитието на националните политики за младежта.

3.3 Целесъобразност — целесъобразна ли е все още стратегията на ЕС за младежта?

Според консултациите със заинтересованите страни най-неотложните **предизвикателства, пред които са изправени младите хора** през периода 2019—2023 г., включват разходите за живот, финансовата стабилност и бедността; психичното здраве и благосъстояние; младежката безработица; околната среда и изменението на климата; и участието на младите хора при вземането на решения.

СЕСМ като цяло продължава да отговаря на нуждите на младите хора благодарение на своите **широки цели и европейските цели за младежта**. През **Европейската година на младежта** се повиши нейната целесъобразност посредством засиленото сътрудничество по въпросите на младежта между всички имащи отношение заинтересовани страни. Въз основа на консултациите обаче в СЕСМ би могло да се обърне по-голямо внимание на въздействието на някои от новите/възобновяващите се предизвикателства (например разходите за живот).

Налице са възможности за:

- ✓ повишаване на видимостта на **усилията за засилване на интегрирането на въпросите, свързани с младежта, на равнището на ЕС и на национално равнище** в областите, свързани с потребностите на младежите.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ИЗВЛЕЧЕНИ ПОУКИ

4.1 Общи заключения и извлечени поуки

В оценката се подчертава **ефективността и продължаващото значение на СЕСМ като стратегическа рамка** за сътрудничество, обмен на знания и взаимно обучение в ЕС, като се насочват ресурси и съгласувани действия за постигане на общи цели за справяне с предизвикателствата пред младежта и се допълват действията и инициативите на държавите членки. По-специално СЕСМ продължава да бъде жизненоважна като „катализатор“ за съгласуването и разработването на политиките. Тя е пример/модел за националните стратегии за младежта и за развитието на политиката за младежта (особено в държавите членки, които нямат национална стратегия за младежта или в които такава е в процес на изграждане или обновяване) в подкрепа на сближаването на подходите на политиката. Тази роля се простира и

извън ЕС, както показва Планът за действие за младежта в областта на външната дейност на ЕС, чрез който СЕСМ може да послужи за вдъхновение и на държави извън ЕС да възприемат подобни подходи.

В оценката се подчертава **продължаващата целесъобразност на СЕСМ** със силен **фокус върху приобщаването и многообразието, както и върху участието и гражданската ангажираност на младите хора**. Като цяло се установява, че широкият обхват на целите и европейските цели за младежта отговарят на редица предизвикателства и нужди на младите хора.

Въпреки това консултацията показва, че има възможност за по-видимо преодоляване на въздействието върху младите хора на **новите/възобновяващите се предизвикателства** (особено разходите за живот; жилищното настаняване; околната среда и климата; цифровизацията; физическото и психичното здраве и благосъстояние; както и предизвикателствата пред младежите от селските райони). Това подчертава значението на двойния подход на СЕСМ, т.е. стремежа към **интегрирането на свързаните с младежта въпроси във всички области на политиката** въз основа на силно участие и представителство на младите хора и **активизирането и подобряването на специфичните инструменти и инициативи** в младежкия сектор.

През **Европейската година на младежта (2022 г.)** ЕС се доближи до младите хора, като се повиши осведомеността им за многобройните възможности, с които разполагат. **Увеличи се участието на младите хора и се ускори интегрирането на въпросите, свързани с младежта**, с което се повиши целесъобразността на СЕСМ. Поддържането и надграждането на тези положителни въздействия въз основа на Съобщението на Комисията относно Европейската година на младежта (2022 г.)³² ще засили изпълнението и постигнатите от СЕСМ резултати през следващите години.

Основните изводи и поуки, извлечени от оценката, са насочени към засилване на влиянието на СЕСМ чрез по-нататъшно укрепване на някои от нейните инструменти. Те са открити по-долу.

4.2 Участие на младите хора и интегриране на въпросите, свързани с младежта

- **Диалог по въпросите на младежта в ЕС: да става все по-приобщаващ, да се обръща внимание на последващите действия**

Необходимо е диалогът по въпросите на младежта в ЕС да продължи да се развива и разширява. Изключително важно е да се запази **напредъкът в областта на приобщаването**, постигнат през последните три цикъла, да се запази напредъкът в приобщаването на младежите от малцинствени групи и младите хора с увреждания и да се увеличи участието в процеса на диалога по въпросите на младежта в ЕС на всички слабо представени групи (включително младите хора, които не учат, не работят и не се обучават, и младежите от селските райони). **Прецизирането на**

³² [Съобщение на Комисията относно Европейската година на младежта \(2022 г.\) \(europa.eu\)](https://eur01.safelinks.europa.eu/content/document/COM(2021)681_en?lang=en&view=attachments)

информационните дейности и комуникацията може да бъде част от мерките, както и по-добрата подготовка и подкрепа на участниците (особено на младите хора с по-малко възможности).

Ключова област, на която трябва да се обърне внимание, е **по-нататъшното развитие и подкрепа на процес за насочване на препоръките** от диалога по въпросите на младежта в ЕС към съответните заинтересовани страни на всички равнища (особено създателите на политики). Необходими са и **механизми** за информиране на участниците и заинтересованите страни за **планираните последващи действия** на равнището на ЕС и на национално равнище. На равнището на ЕС Комисията ще приведе тематичния акцент на диалога по въпросите на младежта в ЕС в по-добро съответствие с работната програма на Комисията. **Засилването на диалога по въпросите на младежта в ЕС е ключово действие в Съобщението на Комисията относно Европейската година на младежта** (включително обмислянето как да се свърже с проверката във връзка с младежта). Това обмисляне е важно както за третия цикъл на стратегията на ЕС за младежта през периода 2019—2027 г., така и за стратегията след 2027 г.

Също така би било подходящо да се създадат повече **полезни взаимодействия с други инструменти за участие на младите хора** (например платформата на ЕС за участие на децата) на равнището на ЕС и на национално равнище за постигане на видимост, както и да се предприемат съвместни усилия за ангажиране на младите хора и представителите на младежта с помощта на организациите и мрежите на гражданското общество.

В Съобщението на Комисията относно Европейската година на младежта са изложени приоритетни действия за по-нататъшно развитие на участието на младите хора и на диалога по въпросите на младежта в ЕС.

➤ **Интегриране на въпросите, свързани с младежта: ускоряване, надграждане и продължаване напред**

В оценката са открити **примери за инициативи на политиката на ЕС**, в които е включена перспективата на младите хора. Някои от тях също се позовават изрично на СЕСМ (например Съобщението на Комисията относно всеобхватен подход към психичното здраве, разработено с участието на младите хора³³). Въпреки че съществуват много полезни взаимодействия между политиките на ЕС, има ограничени данни за конкретни действия за използване на взаимното допълване и полезните взаимодействия, което подчертава възможностите за по-нататъшно засилено сътрудничество на равнището на ЕС.

Въз основа на Съобщението на Комисията относно Европейската година на младежта има възможност за **повишаване на усилията на всички равнища** за постигане на по-нататъшен напредък в интегрирането на въпросите, свързани с младежта, във

³³ Например чрез конференцията „Младежи, преживели рак“ и диалога за политиката за младежта в областта на психичното здраве през февруари 2023 г.

всички области на политиката, включително чрез **конкретни инструменти за интегриране**.

При разработването на политиките на ЕС Комисията ще използва пълния потенциал на интегрирането на въпросите, свързани с младежта, като част от рамката и инструментариума на Комисията за по-добро регулиране, което ще доведе до **проверка във връзка с младежта**. През 2024 г. продължава усъвършенстването и пилотното прилагане на подхода с оглед на прилагането на проверката във връзка с младежта на съответните нови инициативи от годишната работна програма на Комисията от 2025 г. нататък. Усилията ще включват и по-добър контакт с организациите на гражданското общество, мрежите и младите хора, за да бъдат насърчени да участват в консултациите за нови инициативи на ЕС, включително в **граждански панели**. Ще бъде създадена нова **платформа за заинтересовани страни по въпросите на младежта**, чието първо заседание ще бъде през есента на 2024 г. и която има за цел да улесни обмена с младежки организации, изследователи по въпросите на младежта, представители на държавите членки и други институции на ЕС. Също през 2024 г. продължаването на **диалозите за политиката в областта на младежта** с членове на Европейската комисия, организирането на **кръгли маси по въпросите на младежта** и активизирането на вътрешната **младежка мрежа на Комисията** (особено чрез координатора на ЕС по въпросите на младежта) също ще бъдат важни начини за засилване на интегрирането на политиките.

Комисията също така ще подкрепи **националните усилия**, като организира **дейности за взаимно обучение** относно интегрирането на въпросите, свързани с младежта, в сътрудничество с държавите членки, за да се обменят мнения относно начините за участие на младите хора и организациите на гражданското общество и за отчитане на младежката перспектива в процесите на изготвяне на национални политики с въздействие върху младежта. Комисията също така насърчава държавите членки да определят **национални или регионални координатори по въпросите на младежта**, като следват примера с координатора на ЕС по въпросите на младежта.

Държавите членки и Комисията биха могли също така да **определят конкретни области за засилване на полезните взаимодействия и взаимното допълване** (например между участието на младите хора в рамките на СЕСМ и участието на децата в рамките на стратегията на ЕС за правата на детето и стратегията „По-добър интернет за децата“ (ВІК+), както и с националните политики и инициативи в тези области) във връзка с мерките за приобщаваща гражданска ангажираност и участие за демократичната устойчивост на ЕС, очертани в пакета от мерки на Комисията за защита на демокрацията³⁴.

Държавите членки и Комисията могат също така да **си сътрудничат по конкретни политики и инициативи**. Примерите включват насочване на вниманието към предизвикателствата, свързани с психичното здраве на младите хора; разглеждане на взаимовръзките с цифровия живот, включително изкуствения интелект, спорта и културата; и прилагане на цялостни подходи въз основа на Съобщението на

³⁴ [Документи относно защитата на демокрацията — Европейска комисия \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/press/press_corner/detail.do?lang=en&press_release=123456789)

Комисията относно всеобхватен подход към психичното здраве³⁵ и заключенията на Съвета³⁶. Друг пример е, че Комисията работи в тясно сътрудничество с държавите членки чрез подгрупата по въпросите на психичното здраве на експертната група по общественото здраве³⁷. Подобно сътрудничество може да бъде подпомогнато и в други ключови области въз основа на предизвикателствата, посочени от младите хора и заинтересованите страни по въпросите на младежта. Публичните органи на национално и регионално равнище също могат да поискат подкрепа по линия на Инструмента за техническа подкрепа на ЕС с цел разработване и прилагане на политики, насочени към младите хора.

Налице е също така необходимост и възможност за увеличаване на **ангажираността със заинтересованите страни**, за по-добро информироване относно целта за интегриране на въпросите, свързани с младежта, и междусекторния характер на СЕСМ, както и за разпространяване и повишаване на осведомеността относно успешното интегриране на свързаните с младежта въпроси на всички равнища.

В Съобщението на Комисията относно Европейската година на младежта са изложени приоритетни действия за по-нататъшно засилване на интегрирането на въпросите, свързани с младежта.

➤ **Координатор на ЕС по въпросите на младежта: ключова фигура за интегриране на въпросите, свързани с младежта, обръщане на внимание на неговата роля**

Оценката показва, че координаторът на ЕС по въпросите на младежта е водеща фигура в интегрирането на въпросите, свързани с младежта, на равнището на ЕС, особено чрез вътрешната младежка мрежа на Комисията, както и че той има голям потенциал и е важен за по-нататъшните усилия за насърчаване на участието на младите хора. Мнението на заинтересованите страни показва, че има възможност за **повишаване на видимостта на ролята и работата** на координатора на ЕС по въпросите на младежта сред външните заинтересовани страни, както и за по-добра комуникация и потенциално по-нататъшно изясняване на мандата, който е много широк.

Въз основа на положителния опит, натрупан по време на Европейската година на младежта, координаторът на ЕС по въпросите на младежта ще може да разчита на **платформа за заинтересовани страни по въпросите на младежта** за консултации, дискусии, обмен и съвместно създаване от общност за партньорски практики, която включва заинтересовани страни на всички равнища, и ще стимулира управлението чрез участие, предвидено в СЕСМ.

³⁵ Съобщение на Комисията относно всеобхватен подход към психичното здраве (europa.eu)

³⁶ [Заключения на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки относно всеобхватен подход към психичното здраве на младите хора в Европейския съюз](#)

³⁷ https://health.ec.europa.eu/non-communicable-diseases/expert-group-public-health_bg

4.3 Спомагателни инструменти

➤ **Програми на ЕС: проучване на допълнителни полезни взаимодействия**

Програмата „Еразъм+“ и Европейският корпус за солидарност са основните инструменти за подкрепа на СЕСМ на равнището на ЕС. Ето защо е важно да се запазят връзките между тези програми и целите и дейностите на СЕСМ. Съществува и възможност за по-нататъшно **проучване на полезните взаимодействия** между тези програми и други програми/фондове/инструменти на равнището на ЕС (например „Хоризонт Европа“, фондовете на кохезионната политика и Инструмента за техническа подкрепа), както и националните програми/фондове. Младежката мрежа на Комисията, както и дейностите за взаимно обучение могат да улеснят това.

➤ **Информация и комуникация по въпросите на младежта: разработване на комуникационен план**

Съществува възможност за по-ясно информиране във връзка със СЕСМ и нейните взаимосвързани компоненти и резултати, за насочване на комуникацията в по-голяма степен към създателите на политики и организациите на гражданското общество/специалистите, както и за подобряване на продуктите на Европейския младежки портал, предназначени за младите хора. Този проблем може да бъде решен чрез **разработване на комуникационен план** във връзка със СЕСМ.

➤ **Основани на факти инструменти: непрекъснато подобряване, обръщане на внимание на комуникацията**

Необходимо е да се полагат непрекъснати усилия за своевременно и удобно предоставяне и **предаване на съответните данни** относно изпълнението и резултатите от СЕСМ, както и относно променящото се положение на младите хора, на всички заинтересовани страни. С оценката се установява нуждата от по-добро използване на вече постигнатите резултати. Налице е потенциал за **оптимизиране на ресурсите за създателите на политики и организациите на гражданското общество/специалистите** (които понастоящем са разпръснати в няколко портала и уебсайта). Това може да включва преразглеждане на честотата и формата на **доклада за младежта в ЕС**, за да се установи дали тези доклади могат да бъдат променени, така че да отговарят по-добре на нуждите на различните аудитории.

За да се улеснят мониторингът и оценяването, в оценката се предлага **разработване на няколко ключови показателя**, които да спомогнат за проследяване на напредъка и осигуряване на връзка между целите на по-високо равнище и по-пряката сфера на влияние на СЕСМ (върху развитието на политиките за младежта, практиките на младежките организации и участието на младите хора), както и да се продължи работата по наличността на данни въз основа на предложенията на специалната експертна група по показателите за младежта.

Държавите членки и Комисията биха могли, с участието на заинтересованите страни по въпросите на младежта, да **съдействат за допълнително разработване на ключови показатели, методики и данни за мониторинга на СЕСМ.**

4.4 Възможност за опростяване

- **Инструменти за планиране на бъдещите национални дейности: *разглеждане на алтернативи***

Оценката показва, че има **възможност за опростяване и намаляване на тежестта на докладване от страна на държавите членки** по отношение на инструментите за планиране на бъдещите национални дейности³⁸. В консултациите се подчертава, че създателите на политики смятат, че попълването им е сложно и че ползата от тях е ограничена. Това показва, че е необходимо да се обмислят алтернативни начини за събиране на информация относно приоритетите на националните политики за младежта в сътрудничество с държавите членки (например чрез Youth Wiki и опростени анкети).

4.5 Пътят напред

Европейската година на младежта (2022 г.) постави младите хора на първо място в политическия дневен ред. Създаде се силна мобилизация и импулс за повече възможности, пространство и инструменти за участие на младите хора, както и на тези, които работят с тях и за тях. **Съобщението на Комисията относно Европейската година на младежта** включва приоритетни действия за поддържане и надграждане на успеха на Европейската година на младежта. Това, заедно със **заклученията от настоящата оценка на стратегията на ЕС за младежта**, предлага възможности за по-нататъшно ускоряване на изпълнението и засилване на влиянието на стратегията на ЕС за младежта през периода 2019—2027 г.

В средносрочен план тези усилия могат да бъдат продължени и формулирани в рамките на съществуващите цели на стратегията и европейските цели за младежта (в основните области на ангажиране, свързване и овластяване), както и в рамките на интегрирането на въпросите, свързани с младежта, на всички равнища, като се използват съществуващите механизми и процеси, като например работния план за периода 2025—2027 г.

За да се подпомогне допълнително **подготовката за сътрудничество в областта на политиката на ЕС за младежта след 2027 г.**, включително в контекста на новата многогодишна финансова рамка, Комисията предлага **да се започне процес на изслушване и съвместно създаване през периода 2025—2026 г.** заедно с всички заинтересовани страни. Комисията ще активизира платформата за заинтересовани страни по въпросите на младежта, за да се събират мнения и идеи, да се осъществява

³⁸ [Инструменти за планиране на бъдещите национални дейности | Европейски младежки портал \(europa.eu\)](#)

сътрудничество и да се осигури съвместен принос. Това може да стане под формата на срещи и събития или онлайн кампания и може да бъде част от консултациите в рамките на диалога по въпросите на младежта в ЕС.